

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IV. Chelidonium Episcopus Vesontionensis deponitur ab Hilario, quia internuptam duxerat, & quia capitali aliquos sententia condemnauerat. Qui iudicio non adquiescens, Romam se contulit ad Leonem Papam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

per provinciis sequeretur, & quod ignotos in vitiis populis Episcopos daret. Fatale fuit illud aeo Leonis in Vi-caris apostolica sedis.

IX. Leo adversus Hilarium decernit uti suis uniusquisque limitibus ac terminis contentus esset, & ne quis privilegium sibi debitum transferre in alium presumeret.

X. Deinde Hilario adimit potestatem congregandi Concilia generalia, illum preterea privans auctoritate metropolitana in provincia Viennensi.

XI. Tribuit Leoncio Episcopo Forajulienfi auctoritatem convocandi Concilia generalia. Sed tamen multo saepe constitutionem illam condidit, ut Gallicanorum Episcoporum consensum eliceret.

I. AMPLIFICANDE auctoritatis suae studiosus Hilarius Episcopus Arelatensis, ambitionem suam canone ecclesiastico firmari procuravit in Concilio Arelatensi secundo, quod generale erat ex provinciis Gallicanis circum Arelatem positis. Sed antequam de re ipsa agamus, necessarium videtur constituere tempus istius synodi, cum exploratum habentur, ut Sirmondus ait, de Concilio istius tempore nihil sit. Recte censuit idem vir eruditissimus posterius illud fuisse Arausicano & Valensi, quorum ex canonibus Concilij hujus canones pro parte contexti sunt. Sed in hoc, ut mihi quidem videtur, humani aliquid passus est, quod habitum putavit sub Ravennio Arelatensi Episcopo, qui successit Hilario. Nam cum constet temeritatem Hilarij, qui magnas synodos propria auctoritate congregabat intra Gallias, a sancto Leone repressam esse epistola scripta anno quadringentesimo quadregesimo quinto, locus non est dubitandi quin synodus illa habita fuerit ab Hilario, adversus quem Leo incanduit ob hanc ipsam causam. Neque verò ego id dico, sed illustrissimus Archiepiscopus, qui adnotat synodum illam esse constituendam inter annum CDXLII. & CDXLV. quo scripta est epistola Leonis adversus Hilarium.

II. Constituto itaque tempore istius synodi, inquirendum deinde est utrum fuerit generalis, an verò provincialis tantum. Illustrissimus Archiepiscopus ostendit in libro sexto istius operis fuisse generalem, ob eam videlicet causam, quod in ea adfuerint Episcopi & Metropolitanis diversarum provinciarum, de quibus componendis agitur in variis canonibus istius Concilij. Cui observationi potest addi, ex canone XVIIII. (quem mox referemus) videri datam Leoni occasionem invehendi in Hilarium, quem videbat efferentem se paulò nimis supra collegas suos, ad exarchicam auctoritatem tendere magnis passibus, cum palam & apertè se gereret ut Primas Episcoporum Gallicanorum.

III. Hilarius enim, postquam repetitis actibus possessionem suam pro congregandis Conciliis stabiliverat, respiciens fortassis ad canonem sextum Nicenum, quod Patriarcharum auctoritatem consuetudine & longo annorum usu firmatam aeterna lege solidatam esse voluit, ne quid deinceps dubietatis ex hoc capite oriri posset inter Episcopos, ad hæc inquam fortasse respiciens Hilarius, sibi consensu decretòque Episcoporum confirmari in Concilio illo Arelatensi procuravit auctoritatem in cujus possessione erat. Decretum itaque est ut quoties Arelatensis Episcopus synodum generalem congregaret, ad eam singuli Episcopi ab eo evocati tenerentur accedere, nisi infirmitate impedirentur; & si quis adesse negligeret, aut abscederet ante finem Concilij, is alienus à communione esset, nec ei quisquam communicaret donec in sequenti synodo fuisset absolutus. Hæc sunt verba synodi: *Ad Arelatensis Episcopi arbitrium synodus congreganda: ad quam urbem ex omnibus mundi partibus, præcipuè Gallicanis, sub sancti Marini tempore legimus celebratum fuisse Concilium atque conventum. Si quis commonitus infirmitatis causa defuerit, personam vice sua dirigat. Si quis autem adesse neglexerit, aut cætum fratrum antequam Concilium dissolvatur crediderit deserendum, alienatum se à fratrum communione cognoscat, nec eum recipi liceat, nisi in sequenti synodo fuerit absolutus.* Adnotat porro heic illustrissimus Archiepiscopus callidum esse canonis istius consilium, qui ita conceptus est, ut dicere prima fronte videatur Concilium Arelatense primum fuisse congregatum auctoritate Marini Episcopi Arelatensis; cum tamen certum sit convocatum fuisse ab Imperatore Constantino. Sed quærebatur ab Hilario exemplum vetus adeptæ potestatis, seu verum illud, seu falsum, modò veri speciem haberet. Nam ut in ætatibus auctoritatem senectus habet, quemadmodum observatum est à Tullio, sic in exemplis antiquitas. Et ubi vetustatis auctoritas quæritur, grandioribus decet exemplis uti, quò facilius homines persuadeantur.

IV. Haud ita multò post incidit occasio gravis, quæ ingentium motuum causa fuit. Nam Hilarius, postquam primatus ejus per Gallias sine controversia esse visus est, provincias visitans jure metropolitico, cum accessisset ad sanctum Germanum Autissiodorensis Episcopum, inaudivissentque Vefontionenses illum in vicinia esse, *flammata*, ut ait auctor vitæ Hilarij, *ad utrumque nobilium & mediocrium studia convolarunt, adstruentes Chelidonium* (Vefontionensis Episcopus erat) *internuptam suo adhibuisse consortio, &*

Concil. 1. Arelat. cap. 18. 19.

Vid. lib. 4. p. 7. 2.

Vid. lib. 6. cap. 7. 1.

Vita Hilarij edita in Chronol. San. 4. det. insula Leni; pag. 113.

seculari administratione perfunctum capitali aliquos condemnasse sententia. Manifestum erat Chelidonium non posse esse Episcopum, si ista vera erant. Itaque Hilarius coacta promunere suo synodo, cum accusatio testimoniis confirmata fuisset, Chelidonium monuit ut sententiam in se ipse diceret, neve expectare vellet episcopale iudicium; nolentem vero obsequi canonum dispositioni dejecit à fede episcopali, ut docent sanctus Leo & vetus codex M. S. monasterij Iurenensis à Chiffletio laudatus. Chelidonium verò, qui fortassis sciebat suspectam Leoni esse effusam illam Hilarij potentiam, Romam se contulit, ibique se injusto iudicio dejectum esse conquestus est apud Summum Pontificem.

V. Sciens ista Hilarius, Chelidonium secutus est, non ambitioso comitatu septus, nullis impedimentis, non rheda non equo vectus; sed ingressus iter pedibus, in equum omnino non ascendit; ut vel hinc colligi posset nihil intra Gallias ab eo præsumptum esse amore gloriae, sed studio tantum tuendae dignitatis Ecclesiae Arelatenensis. Romae positus, primum Apostolorum ac Martyrum memorias invisit, deinde Leonem, cum reverentia impendens obsequium, & cum humilitate deposcens ut Ecclesiarum statum more solito ordinaret, adstruens aliquos apud Gallias publicam merito excepisse sententiam & in Vrbe sacris altaribus increpasse. Venisse se, non tanquam accusatorem, nec ut causam diceret, sed ut iudicium sub praesentia sua factum familiari apud Leonem suggestionem sive sermone doceret legitimum fuisse, ne qua fraus ei subriperet. se ad officia non ad causam venisse; protestandi ordine, non accusandi, quae sunt acta suggerere. Addidit verba quae haud dubie Leoni visa sunt plena contumaciae, nimirum non toleraturum se ut sententia adversus Chelidonium lata retractaretur. Nam his verbis aperte ostendere videbatur non passurum se causas concordibus Episcoporum suffragiis definitas in provinciis Gallicanis rursus iudicari apud apostolicam sedem, & si Chelidonium absolveretur à Synodo Romana post dejectionem suam, non tamen habiturum se illum pro Episcopo, neque communionem ei suam impertiturum. Vnde illa Leonis querela, Hilarium Ecclesiarum statum & concordiam Sacerdotum novis praesumptionibus turbavisse, & sic Gallicanos Episcopos suae cupiisse subdere potestati ut se beato Petro Apostolo non pateretur esse subiectum, cuius reverentiam verbis arrogantioribus minuerat. Nam haec sunt ipsa Leonis verba, digna profecto quae referantur, cum ex his colligi possit quantus fuerit in hac causa Leonis dolor. *Sed hunc tramitem semper inter ma-*

iores nostros & bene tentum & salubriter constitutum Hilarius Ecclesiarum statum & concordiam Sacerdotum novis praesumptionibus turbavisse excessit, ita suae vos cupiens subdere potestati ut se beato Apostolo Petro non patiatur esse subiectum, ordinationes sibi omnium per Gallias Ecclesiarum vindicans, & debitam Metropolitanis sacerdotibus in suum jus transferens dignitatem, ipsius quoque beatissimi Petri reverentiam verbis arrogantioribus minuendo.

VI. Congregata synodo ob eam causam, ad eamque vocatus Hilarius, adfuit quidem, sed ea mente, quemadmodum colligitur ex epistola Leonis, ut non fineret iudicium suum retractari, multa haud dubie prolocutus de suprema auctoritate Conciliorum provincialium, quae retractari nullo modo possent si nihil dubietatis aut controversiae emerisset inter Episcopos iudices, adeoque Chelidonij causam, quae concordiae Gallicanorum Episcoporum decreto iudicata fuerat, in Romana synodo retractari non posse. Hic est enim, ut ego arbitror, sensus verborum Leonis, dum ait Hilarium, cum nihil rationabile haberet quod in Concilio Sacerdotum responderet posset, in ea verba erupisse quae nullus laicorum dicere, nullus Sacerdotum posset audire. Hic est tumor mentis quem Pontifex Hilario objicit. Absolutus itaque est in Romana synodo Chelidonium, non tamen ab Hilario susceptus, qui ejus communioni conjungi nullatenus adquevit, ut docet ejus vitae auctor.

VII. In eodem Concilio Romano nova adversus Hilarium proposita querela est, quod Projecto videlicet Episcopo infirmo & nescienti alium superposuisset Episcopum, invitatis civibus, idque in aliena provincia. Acceperat Leo literas à Projecto, quibus dolorem suum testabatur, itemque epistolam civium, ipsius Projecti & numerosa singulorum subscriptione firmatam, invidiosissimis contra Hilarium querimoniis plenam, quod Projecto Episcopo suo egrotare liberum non fuisset, ejusque sacerdotium in aliam praefer suam notitiam esse translatum, & tanquam in vacuum possessionem ab Hilario pervasore heredem viventis inductum.

VIII. Tertia adversus Hilarium proposita querela est, quod videlicet militaris eum manus per provincias sequeretur, illum vero armati praesidij praesumptione suffultum invadere per tumultum Ecclesias quae propriis amiserint Sacerdotes, ac sic officij publici ministerio ignotos invitatis populis Episcopos dari. Testatur istud Leo in eadem epistola, & legitur etiam in Novella constitutione Valentiniani III. lata pro confirmando isto Leonis adversus Hilarium iudicio. Sic enim loquitur